

- 1 Start / VVV / Waterstal 3**
Zo'n 10.000 jaar terug was Oud-Beijerland een klei- en veengebied. In de vijftiende eeuw werd het bedijkt door Lamoraal van Egmond. Hij noemde het Beijerland, naar zijn echtgenote Sabina van Beijeren. Officieel is 23 oktober 1559 de stichtingsdatum van Oud-Beijerland.
- 2 Oude Raadhuis / Waterstal 1** Het Oude Raadhuis is voltooid in 1622. Ooit was er op de benedenverdieping een logement. Tot 1977 deed het raadhuis dienst als gemeentehuis. De straat waaraan het ligt, heet 'Waterstal': een plek in de Vliet waar paarden werden schoon geboend. Het is een Rijksmonument.
- 3 Dorpskerk / Kerkstraat 57** Oorspronkelijk is de kerk gebouwd in 1567 als parochiekerk gewijd aan Antonius van Padua. Na de reformatie werd het een protestantse kerk. Sabina van Egmond schonk de kerk een toren en een luiddklok. In de kerk staat een Van Oeckelen orgel uit 1827. De kerk is een aantal malen uitgebreid. De toren van de kerk is een Rijksmonument.

- 4 Muziekent / Vlietkade 3**
In 1904 wilde muziekvereniging 'De Harmonie' een muziekent neerzetten. De vereniging zamelde zelf geld in, maar de gemeente wilde niet meewerken. Pas in 1908 is de muziekent gerealiseerd. In 1950 is op dezelfde plek een nieuwe gebouwd.

- 17 Sigarenfabriek / Scheepmakershaven 1**
Dit pand is in 1911 gebouwd als sigarenfabriek 'Het Wapen van Oud-Beijerland' door Arie Kruihof. Tot ca. 1950 bleef de fabriek bestaan. In de goede jaren werkten er wel 50 sigarenmakers.

- 18 Sokkelproject / Oostkade** In 1997 kreeg het centrum van Oud-Beijerland een nieuwe indeling. Langs de Havendam kwamen vijf dezelfde sokkels op een rij te staan. Elk jaar kreeg een andere kunstenaar de opdracht een beeld te ontwerpen. Het eerste beeld kwam er in 1997, het laatste in 2000. In 2014 zijn de sokkels verplaatst naar de Oostkade, omdat zij hier beter tot hun recht komen.

- 19 Kompas** In dit ontwerp van kunstenaar Ingrid Kruit is een kompas verwerkt. Het kunstwerk is bedoeld om op te zitten. De locatie van het kompas biedt een goed zicht op zowel de Havendam, de Bierkade en het Marktplaan als de haven en de Oostkade.

- 5 Herenhuizen / Bijl 4 t/m 11**
De welgestelde inwoners van Oud-Beijerland woonden aan de Bijl. Op deze plek lag vroeger een boomgaard in de vorm van een bijl. Daar is de straat naar vernoemd. De woonhuizen zijn ongeveer gebouwd tussen 1878 en 1928. In de volksmond heette deze plek Goudkust, omdat hier de rijken woonden. Het zijn gemeentelijke monumenten.

- 6 Brug & hek / Korte Laning** Bij de begraafplaats staat een brug van smeed- en gietijzer uit 1864. De motieven op de gietijzeren kolommen van het hek herinneren aan de dood. Het hek is op dezelfde manier gemaakt als de brug. Vroeger lag de brug op het grondgebied van hofstede 'Het Paradijs'. De brug is een Rijksmonument.

- 7 Rijks-H.B.S. / H.B.S.-laan**
De appartementen aan de H.B.S.-laan zijn een goed voorbeeld van de ambachtelijke bouwstijl van rond 1920. Het complex is oorspronkelijk gebouwd als Rijks-H.B.S. Het bestond uit een schoolgebouw, een gymzaal, een directie- en een conciërgewoning. Het complex is een gemeentelijk monument.

- 8 Herenboerderij / Steenenstraat 2**
Klaas Rokusz. Schelling bouwde deze boerderij in 1800 als rentenierswoning. De herenboerderij heeft nog dezelfde uitstraling als vroeger: de buitenkant is minimaal gewijzigd. De boerderij is een Rijksmonument.

- 9 Kantongerecht / Steenenstraat 20**
In 1882 kreeg Oud-Beijerland een kantongerecht. Architect J.F. Metzelaar, rijksbouwmeester in het gevangeniswezen, maakte het ontwerp. De architect heeft in Nederland meer gebouwen ontworpen in deze stijl, zoals de Koepelgevangenis in Breda en die in Scheveningen. Het voormalig kantongerecht is een Rijksmonument.

- 10 Vleeschhouwerij / Oost Voorstraat 40**
Het pand is waarschijnlijk rond 1700 gebouwd als vlasboerderij. In 1903 werd het een 'vleeschhouwerij'. Er bleef tot 1997 een slagerij in gevestigd. Het pand is een Rijksmonument.

- 11 Smederij / Oost Voorstraat 25** Dit was oorspronkelijk een smederij. Na de restauratie is de karakteristieke gevelsteen vanaf de straat zichtbaar. Hier zijn de smit en zijn knecht te zien. De tekst op de steen is: **Eendracht maect macht vulcanus. Hoort. Myn.Bescheet Smeede.Syn.Ijser.Heet. 1609**. Het is een gemeentelijk monument.

- 12 Winkelcentrum / Veilingpassage** Op deze plek stond oorspronkelijk de Oud-Beijerlandse tuinbouwveiling. Hier verkochten boeren en tuinders uit de Hoeksche Waard hun producten. De overdekte winkelgalerij verbindt de Oost-Voorstraat met de Ooststraat.

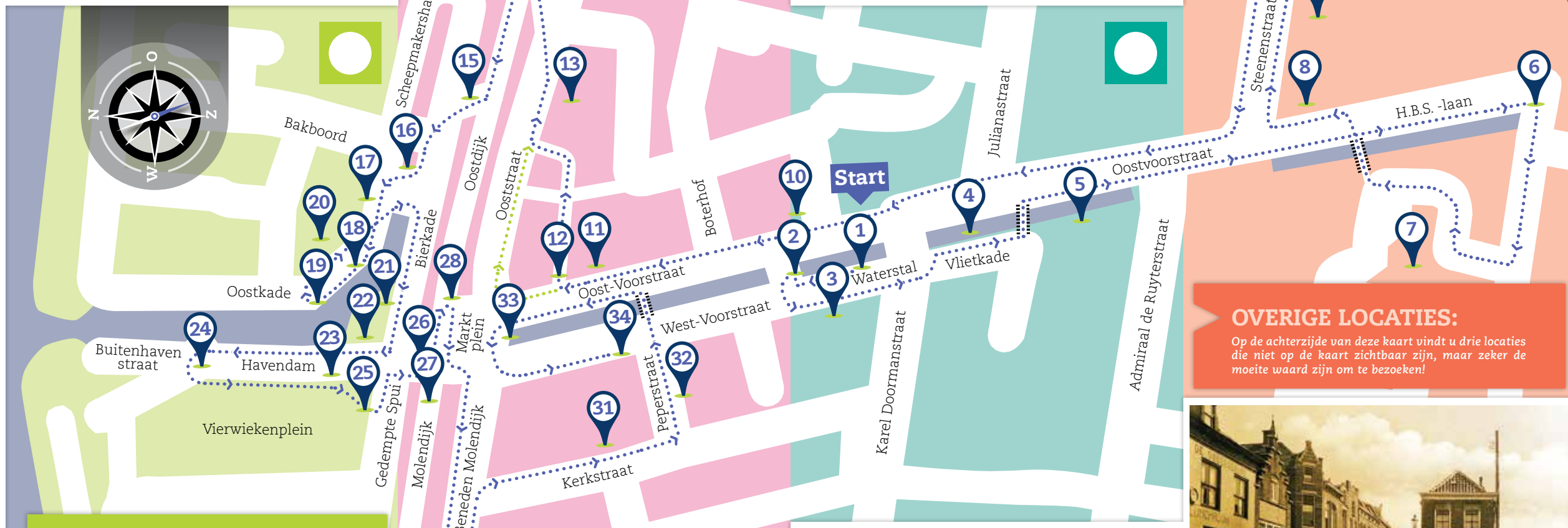
- 13 Artsenwoning / Ooststraat 20**
Huisarts J.F.Ph. Hers liet in 1899 op deze plek een woonhuis bouwen. Hij was een van de initiatiefnemers om het dorp van een waterleiding te voorzien. Zijn dochter is Anna Hers. Zij zou later bekend worden als schrijfster van kinderboeken. De woning is een gemeentelijk monument

- 14 De Wagenmaker / Oostdijk** In 1989 gaf Carosseriefabriek Smit ter gelegenheid van het 150-jarig bestaan een cadeau aan de gemeente Oud-Beijerland. Jaap Hartman maakte het kunstobject 'De Wagenmaker'. Het object staat op de plaats waar wagenmakerij Smit in 1839 begonnen is.

- 15 Trambaan RTM / Pad tussen Oostdijk en Bierkade**
Meer informatie hierover leest u op het bordje bij de locatie.

- 16 Waterornament / Scheepmakershaven**
Meer informatie hierover leest u op het bordje bij de locatie.

OVERIGE LOCATIES:
Op de achterzijde van deze kaart vindt u drie locaties die niet op de kaart zichtbaar zijn, maar zeker de moeite waard zijn om te bezoeken!

TIPS BIJ HET GEBRUIK:

- Loop de route door de nummers op de plattgrond te volgen. Begin bij Start (nummer 1) en eindig bij nummer 34.
- Elke locatie correspondeert met een kleur op de plattgrond. Zo kunt u snel zien waar u bent.
- Let op: volg bij sluiting van de Veilingpassage na nummer 12 de groene stippellijn.

- 22 Joods monument / Bierkade**
Het monument Am j'Israel Chai' herinnert aan de 39 Joodse inwoners die zijn weggevoerd naar de vernietigingskampen, waarvan er 31 dit niet hebben overleefd. Het monument staat hier, omdat veel van deze families in het centrum woonden en zij vanaf deze plek per stoomtram werden weggevoerd.

- 23 Monumenten / Havendam** Aan de haven werden veel koopmanswoningen gebouwd, wat nog te zien is aan (vroegere) luiken van de bergzolders. De woningen en pakhuizen aan de Havendam hebben in het verleden veelal op een of andere wijze iets te maken met de bedrijvigheid in de haven. In het pand op nummer 5 was tot 1898 een postkantoor gevestigd. Op nummer 7 waren een kaaspakhuis/vetsmelterij en een drukkerij gevestigd. De nummers 5,7,8,15,16 en 24 zijn Rijksmonumenten. De nummers 13 en 28 zijn gemeentelijke monumenten.

- 24 Havenkwartier / Havendam, zicht op Oostkade**
Aan de overzijde bevond zich rond 1900 het eerste bedrijventerrein van Oud-Beijerland. Oorspronkelijk heette dit gebied Kraaijenbosch. Hier waren onder andere de zalm- en palingrokerij van Koen Visser en de klompfabriek van Merck gevestigd. Tot 1956 stond ook de oude ambachtsschool in dit gebied. De huidige woningen zijn na 2000 gebouwd. De woningen moest in harmonie zijn met de historische panden aan de Havendam en een gevarieerd gevelbeeld tonen.

- 25 Gewelf / Havendam / Gedempte Spui**
Alleen de straatnaam Gedempte Spui herinnert nog aan de waterloop die hier onder de bebouwing ligt. Het Gedempte Spui loopt onder de noordzijde van de Molendijk langs. Het ligt daarmee buiten de oorspronkelijke Oud-Beijerlandse polder.

- 26 Marktplaan**
Gemeentelijk monument Marktplaan 4-6 is gebouwd in 1836 in opdracht van Arie Zeevaarder, kastelein van hotel de "Oude Hoorn" (Marktplaan 8). Later was jarenlang de zadelmaker en schoenmaker Remmes in het pand gevestigd. Op het plein is een kiosk te zien. Op die plaats stond tussen 1866 - 1961 een veldwachterspost. De huidige kiosk is een replica hiervan (zie foto).

- 27 Zittende vrouw / Molendijk**
In 1980 bestond Rabobank Oud-Beijerland 75 jaar. Daarom bood de bank de gemeente een kunstwerk aan, gemaakt door Henk Kuizinga. Het zittende vrouwtje met mand en hondje is gemaakt van brons. Het staat op een sokkel van keien.

- 28 Wachtlokaal & zadelmakerij / Oostdijk**
Rijksmonument Oostdijk 2 is vóór 1795 gebouwd. Hier begon Arie de Koning zijn zadelmakerij. Deze werd later overgenomen door zijn zoon Joris de Koning Az. De zonen Arie en Kor bouwden de zaak verder uit tot de welbekende schokdemperfabriek Koni. Naast de horecagelegenheid aan de overzijde bevond zich vroeger het wachtlokaal voor de tramhalte Marktplaan. Het huisje is afgebroken in 1965. De nummers 17, 21, 27 en 29 zijn gemeentelijke monumenten.

- 29 Bank van Koopman / Beneden Molendijk 29**
Dit pand, nu een gemeentelijk monument, is in 1920 gebouwd in opdracht van de Joodse bankier Hartog Koopman. In de volksmond had het pand daarom de naam 'Bank van Koopman'.

- 30 Kerk / Beneden Molendijk 35** In 1891 werd de Nederlandse Protestantenvondstengedicht opgericht. Op 1 oktober 1902 werd er besloten dat er een kerkgebouw moest komen. Het werd op 18 juni 1905 in gebruik genomen. Omstreeks 1960 werd het gebouw van binnen gerestaureerd.

- 31 Ons Huis / Kerkstraat 15 -17** Omstreeks 1902 begon vereniging 'Ons Huis' met een afdeling van de kinderdorp. Kinderen werden er elke woensdag- en zaterdagmiddag bezit gehouden met naai- en breiwerk, voorlezen en spelletjes. Ook kwam er een leeszaal. Tot 1969 bleef de leeszaal bestaan.

De Cultuurroute is op diverse manieren te lopen:

- Met deze papieren plattgrond.
- Met behulp van de **BeleefRoutes App**: Download deze via de appstore van uw smartphone of tablet. U kunt deze app direct downloaden door de juiste QR-code op de achterzijde van deze kaart te scannen (met een QR-code reader). Let op: Schakel GPS in voor navigatie en zoek op Oud-Beijerland voor de Cultuurroute.
- Op elke locatie op de route ligt een tegel met een QR-code. Scan deze ter plekke met een QR-code reader. U komt op onze mobiele website terecht waar uitgebreide informatie en aanvullend foto- en videomateriaal te zien is.

Veel plezier met het lopen van de cultuurroute. Wij hopen dat OBLverrast.

*Helaas niet beschikbaar voor Windows phone

iOS / Apple App Store: Android / Google Play Store:

OBL VERrast
powered by OUD BEIJERLAND

Met dank aan: Historische Vereniging Oud-Beijerland • Stichting Museum het Oude Raadhuis • VVV Hoeksche Waard • Stichting Landelijk Erfgoed Hoeksche Waard • Stichting Museum Hoeksche Waard

- 20 Villa Emergo / Oostkade 10**
Deze villa, nu een gemeentelijk monument, is in 1902 gebouwd. Opdrachtgever was directeur A.P. Van Ooijen van stoombootmaatschappij 'De Oude Maas'. Door de jaren heen heeft het pand zijn uitstraling weten te behouden.

- 21 Haven / Bierkade / Scheepmakershaven**
De Bierkade ontleent waarschijnlijk haar naam aan een bierbrouwerij die in 1845 op deze plek heeft gestaan. In het begin van de vorige eeuw werd het gebied een industrieterrein. Hier waren onder meer een scheepswerf en het gebouw van het Gemeentelijk ElectriciteitsBedrijf te vinden. De achterzijde van de panden ogen als pakhuizen.

- 32 Peperstraat**
De Peperstraat werd aan het einde van de zestiende eeuw aangelegd. Er zijn hier veel archeologische vondsten gedaan uit de periode 1575-1900. De straat dankt zijn naam waarschijnlijk aan de mattenbier, een inheemse plant die ook vaak peper werd genoemd. Stoelenmatters in Oud-Beijerland gebruikten ook mattenbier.

- 33 Fontein Beljon / Kop van de Vliet**
Joop Beljon (1922-2002) was een wereldberoemd beeldhouwer die in Oud-Beijerland woonde. Hij bedacht een zilveren wand in de Vliet waar water langs loopt, als een soort fontein. Als de zon schijnt kaast het licht via het water en het beeld terug.

- 34 Monumenten / West Voorstraat**
Het pand op nummer 7 dateert van omstreeks 1800 en was jarenlang een notaris-kantoor. Nummer 23 is rond 1775 gebouwd door een van de Oud-Beijerlandse predikanten en was daarna een winkel in garen en band. Van 1898 tot 1972 was hierin het postkantoor gevestigd. Vrijwel zeker is er vanaf het ontstaan van Oud-Beijerland bewoning aan deze straat geweest. De nummers 1, 9, 17, 18, 24, 25, 27, 30 en 31 zijn gemeentelijke monumenten. De nummers 6, 7, 8, 10 t/m 14, 23 en 28 zijn Rijksmonumenten.